

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

EU ETS2

Emissiehandel voor gebouwen,
wegvervoer en overige sectoren

7 november 2023

Paul van Baal

p.a.vanbaal@minezk.nl

Inhoud

1. Context: Europese Klimaatwet en *Fit for 55*
2. Wat is emissiehandel
3. ETS2 plafond en tijdlijn
4. Deelnemers
5. Toepassingsbereik en opt-in
6. Hernieuwbare brandstoffen
7. Prijs en beschikbaarheid ETS2 rechten
8. Samenhang ander beleid

Context: Europese Klimaatwet en *Fit for 55*

- › Europese Klimaatwet, in werking sinds juli 2021:
 - › Klimaatneutraliteit uiterlijk in 2050 en negatief daarna.
 - › Tenminste 55% netto reductie in 2030 t.o.v. 1990.
 - › Voorstel voor 2040 doel uiterlijk 6 maanden na Global Stocktake Parijsakkoord (verwacht: Q1 2024).
- › Fit for 55 pakket:
 - › Pakket EU wetgeving om het 2030 doel te bereiken en de EU op pad te zetten naar klimaatneutraliteit.
 - › Bevat onder andere herziening van het EU ETS:
 - › Richtlijn in werking sinds mei 2023.
 - › Implementatie in nationale wet- en regelgeving uiterlijk 1 januari 2024.

Achtergrond: hoe werkt emissiehandel

- › Er is een maximum aan emissierechten beschikbaar dat gelijkstaat aan de totale toelaatbare uitstoot, het 'plafond'.
- › De rechten onder het plafond worden via veiling of kosteloze toewijzing beschikbaar gesteld aan bedrijven, en kunnen daarna worden verhandeld.
- › Eén emissierecht is het recht om één ton CO₂ uit te stoten. Vraag en aanbod bepalen de prijs van een emissierecht en leiden tot een "CO₂-prijs".
- › Uitstoot zonder hiervoor voldoende emissierechten in te leveren is verboden. Hiermee wordt het plafond gehandhaafd.
- › De uitstoot wordt teruggebracht door daling van het plafond.
- › Voor deelnemers betekent het concreet:
 - Zonder emissievergunning verboden ETS-activiteiten uit te voeren.
 - Verplicht tot actueel houden monitoringsplan en eigen emissies te monitoren, rapporteren, en verifiëren.
 - Verplicht tot inleveren emissierechten voor alle geverifieerde emissies.

Historisch verloop prijs EU ETS1-emissierechten

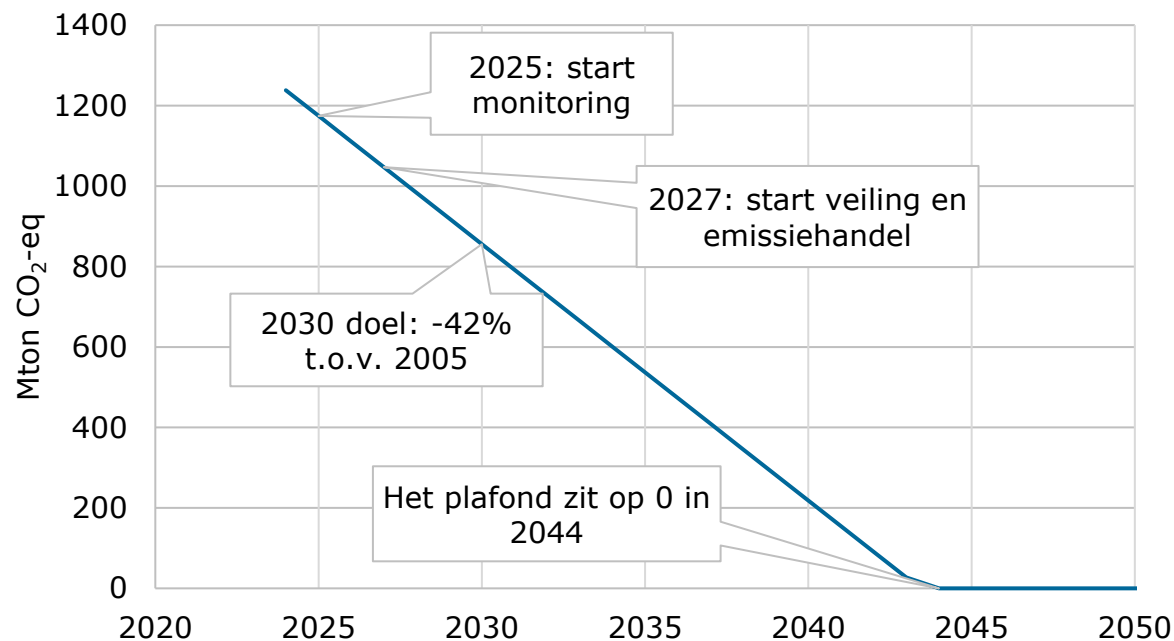

Het EU ETS1 is sinds 2005 in werking voor installaties in de industrie en elektriciteit, en is uitgebreid met de luchtvaart in 2012. De prijs van een emissierecht lag lange tijd erg laag als gevolg van de financiële crisis welke zorgde voor een groot overschot aan ongebruikte rechten in de markt. Sinds de vorige herziening in 2018 is de prijs sterk gestegen, o.a. door versterkingen in de richtlijn en een hogere klimaatambitie.

EU ETS2 plafond en tijdlijn

Europese uitstootplafond ETS2

Tijdlijn

- > Juli 2021: Commissievoorstel
 - > Juni 2022: Raadsakkoord
 - > December 2022: Akkoord Raad en Europees Parlement
 - > Mei 2023: Publicatie in EU staatsblad
 - > September 2023: Wetsvoorstel ter implementatie in NL
-
- > Januari 2025: Start monitoring en rapportage
 - > Januari 2027: Start veiling en emissiehandel

Deelnemers ETS2: gereguleerde entiteiten

- › Niet de eindgebruiker, maar de leverancier van de brandstof.
- › Enkel leveranciers die brandstoffen 'uitslaan tot verbruik' in de zin van de energiebelasting- en accijnsrichtlijnen:
 - Energiebelasting op aardgas
 - Accijns op minerale oliën
 - Kolenbelasting
- › Geen drempelwaarde: ook leveranciers van kleine hoeveelheden brandstof worden gereguleerde entiteit.
 - Kleine leveranciers (<1.000 ton CO₂/jaar) krijgen vereenvoudigde monitoring en rapportage regels.
- › Leveranciers die uitsluitend leveren aan sectoren buiten het toepassingsbereik, zijn uitgezonderd.

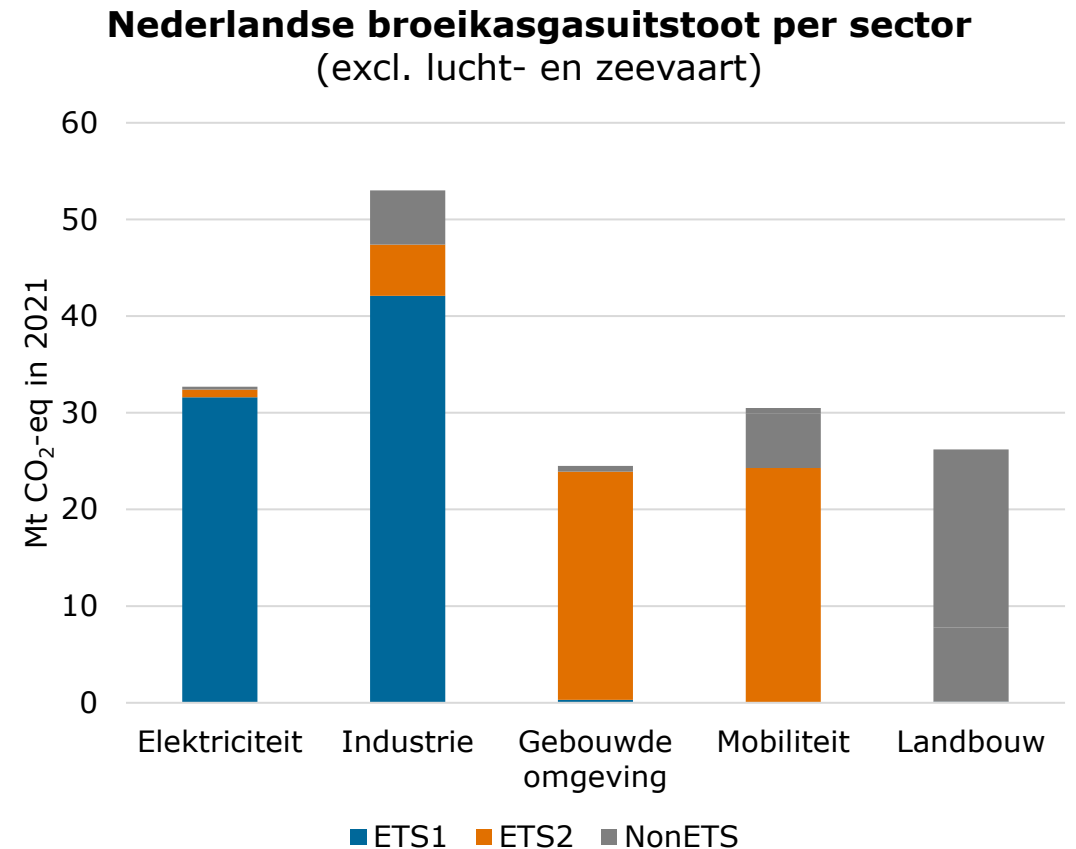

Toepassingsbereik ETS2

Uitslag tot verbruik van brandstoffen ter verbranding in de volgende eindgebruikerssectoren:

Sector:	IPCC CRF-code:
1. Gebouwen	1A4a, 1A4b
2. Wegvervoer	1A3b
3. Energie-industrie	1A1
4. Be- en verwerkende industrie en bouw	1A2

- > Inclusief alle subcodes behorende bij bovenstaande sectoren, zoals o.a. warmtekrachtkoppelingen (1A1aii) en voedselverwerkende industrie (1A2e).
- > Exclusief brandstoffen gebruikt in installaties die vallen onder het bestaande EU ETS1 (geen dubbeltelling).
- > Brandstoffen in de volgende sectoren blijven buiten scope:
 - Land- en tuinbouw, visserij, spoor, scheepvaart, luchtvaart.

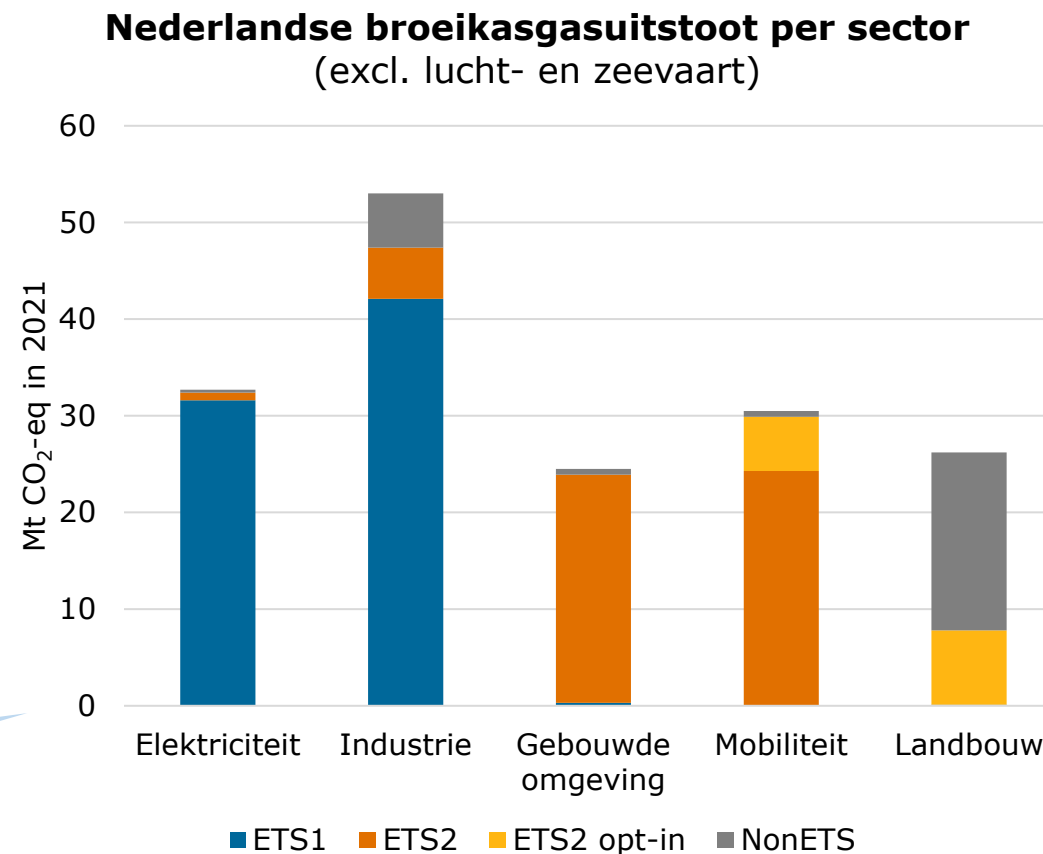

Opt-in naar alle brandstoffen

- > Lidstaten hebben de mogelijkheid om nationaal aanvullende sectoren toe te voegen aan het EU ETS2.
- > Voorjaarsnota, april 2023:
 - Door zoveel mogelijk bij Europese wetgeving aan te sluiten, kunnen **maatregelen uitvoerbaar worden gehouden**. Het kabinet wil het nieuwe Europese emissiehandelssysteem voor de gebouwde omgeving, wegtransport en kleine industrie (ETS2) zo breed mogelijk invoeren in 2027. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de opt-in, waarmee **alle fossiele brandstoffen** in Nederland onder het nieuwe handelssysteem zullen vallen.
- > Alle brandstoffen, voor zover emissies meetellen onder de Klimaatwet en niet reeds onder het ETS1 vallen.
- > Voorbereiding gaat door tijdens demissionaire periode.
- > Goedkeuring door Europese Commissie noodzakelijk.
- > Uiterlijk Q2 2024 zal definitieve besluitvorming plaatsvinden.

ETS1 en ETS2 behelzen naar verwachting gezamenlijk ca. 94% van de totale Nederlandse CO₂-uitstoot of ca. 80% van de totale Nederlandse broeikasgasuitstoot. Inclusief de ETS2 opt-in wordt dat respectievelijk 100% en 85%.

Hernieuwbare en duurzame brandstoffen

- › Enkel emissierechten inleveren voor de daadwerkelijke CO₂-emissies van geleverde brandstoffen.
- › Voor CO₂-vrije brandstoffen (TTW-benadering) hoeft dus niet te worden betaald, deze moeten worden gerapporteerd met emissiefactor nul:
 - Biobrandstoffen (alle vormen), indien zij voldoen aan de relevante RED-duurzaamheidscriteria.
 - Waterstof.
- › Boekhoudregels koolstofhoudende synthetische brandstoffen (RFNBO) verwacht Q1/Q2 2024. Verwachting: aansluiting bij RED-criteria.
- › Levering van elektriciteit valt buiten ETS2. Elektriciteit is geen brandstof.
 - Let op: opwekken van elektriciteit valt wel binnen het toepassingsbereik van ETS2, voor zo ver het niet reeds onder ETS1 valt. Dat wil zeggen dat levering van brandstoffen aan kleine elektriciteitsproducenten wél een ETS2-activiteit is.

Prijsvorming en financiële impact

- › ETS2-rechten zijn niet hetzelfde als ETS1-rechten. Ze zijn niet uitwisselbaar en zullen aparte prijzen hebben.
- › Anders dan in het ETS1 worden er geen gratis rechten verleend, alle ETS2 rechten worden geveild.
- › Prijs is variabel en wordt op de markt bepaald door verhouding vraag (emissies) en aanbod (plafond).
 - Let op: externe factoren die de vraag naar mobiliteit/verwarming beïnvloeden (energieprijzen, weer, economie) hebben een effect op de vraag naar ETS2-emissierechten en dus de CO₂-prijs!
 - Raming Europese Commissie: €48 per emissierecht in 2030. Dit komt neer op ca. 11 cent per liter benzine, ca. 13 cent per liter diesel en ca. 10 cent per m³ aardgas.
- › ETS2 zal aanzienlijke inkomsten genereren:
 - Voor Nederland naar verwachting ca. 2 miljard per jaar vanaf 2027.
 - Deze inkomsten, of een equivalent bedrag, moeten worden uitgegeven aan verduurzaming. Hierover heeft nog geen politieke besluitvorming plaats gevonden.

Europese afspraken om prijsimpact te mitigeren:

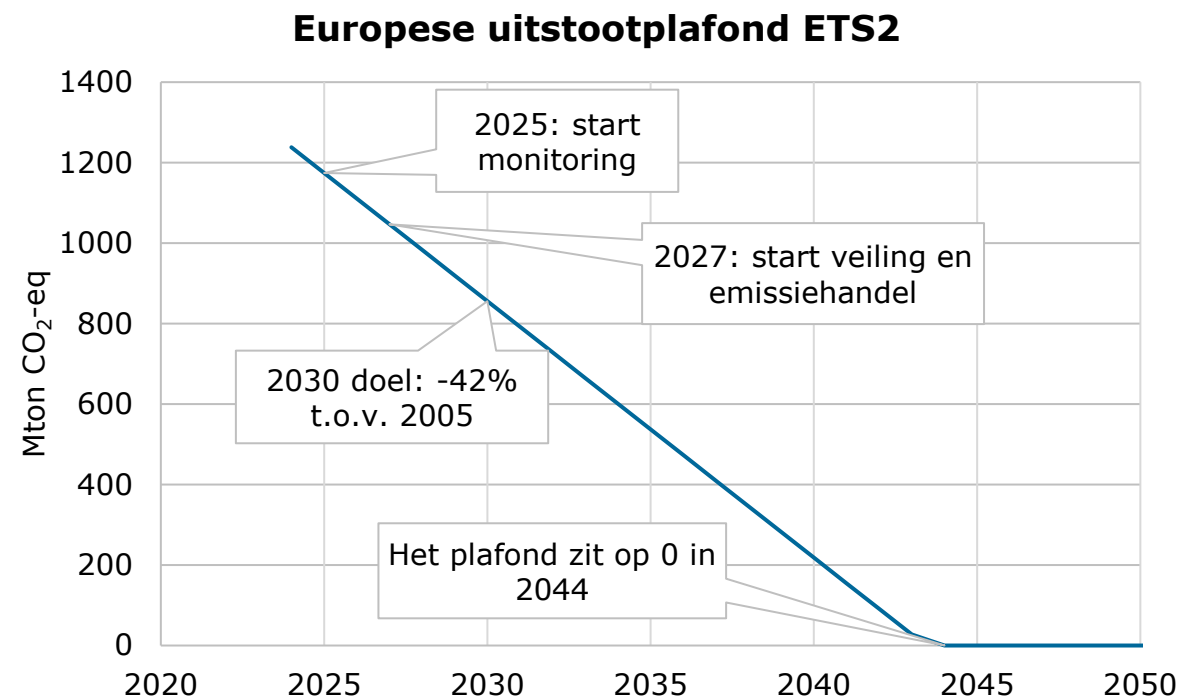
- › Uitstel: start in 2028 in plaats van 2027 bij aanhoudende hoge energieprijzen.
- › Prijsbeheersingsmechanisme: extra rechten veilen bij te hoge prijs (meer dan €45) of een te snelle stijging van de prijs (+50% in 3 maanden).
- › Marktstabiliteitsreserve: extra rechten veilen bij tekort aan rechten, rechten in reserve zetten bij overschot

Beschikbaarheid emissierechten ETS2

- › Veiling van rechten start in 2027.
- › Naast emissierechten, zal er vermoedelijk ook worden gehandeld in *futures* en overige derivaten.
- › In het eerste jaar wordt +30% extra rechten geveild en er zitten 600 mln. aanvullende rechten in reserve om te veilen bij een eventueel tekort.
- › Een recht dat in 2027 is gekocht blijft in principe oneindig geldig.
- › Indien niet anderszins wordt besloten, zullen er vanaf 2044 geen nieuwe rechten meer worden geveild.
- › Fossiele brandstoffen leveren / gebruiken zal dus na 2044 nog mogelijk zijn, maar waarschijnlijk **zeer beperkt** en tegen **zeer hoge kosten**.
- › Uiterlijk 2050 moet NL en de EU klimaatneutraal zijn.

Samenhang ander beleid

› Energie voor Vervoer / RED3:

- Verplichtingen worden belegd bij zelfde partij (brandstofleverancier).
- WTW-benadering bij emissiereductie in RED3.
 - ETS2: TTW-benadering
- RED3 omvat levering aan wegvervoer, binnenvaart, zeevaart, luchtvaart.
 - ETS2: wegvervoer, gebouwen, en overige sectoren (ETS1: luchtvaart, zeevaart).
 - Bij opt-in: alle eindbestemmingen nog niet in scope, dus ook binnenvaart.
- RED3 drempelwaarde (500.000 l) bestaat niet in ETS2. Daarmee vallen fors meer brandstofleveranciers onder ETS2 dan onder het RED3.

› Jaarverplichting groen gas:

- Verplichtingen worden belegd bij zelfde partij (gasleverancier).
- Wetsvoorstel nog in de maak. Intentie om zo veel mogelijk gelijk te trekken met ETS2:
 - Doelgroep
 - Monitoring en rapportage

Extra bijmenging van hernieuwbare brandstoffen is kostbaar. Tegelijkertijd hoeven voor geleverde CO₂-vrije brandstoffen zoals duurzame biobrandstoffen, groen gas, etc., geen rechten te worden ingeleverd voor ETS2. Zo dempen de instrumenten de CO₂-prijs aan de pomp en op de energierekening.

In principe geldt dit ook indirect voor al het overig klimaatbeleid in ETS2 sectoren: als het de uitstoot en dus de vraag naar rechten verlaagd, zal ook de prijs dalen.

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Vragen?

p.a.vanbaal@minezk.nl